

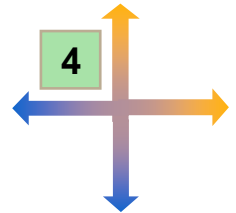
A large, striped hot air balloon is shown from a low angle, looking up at its basket and ropes against a clear sky. The balloon's envelope is white with dark horizontal stripes.

OSA 5

Skenaario 4

Skenaario 4 | Tiivistys: Erilaistuvan väestön globaali digitalous

- Tiedon määrä on noussut huikasti ja sen saatavuus on parantunut. Digitalisoituminen hallitsee elämää ja kilpailukyvyn kehitystä. Sosiaaliset innovaatiot leviävät verkon kautta ja tarjoavat mahdollisuuksia. Vahvat kansanliikkeet elävät verkoissa ja monikulttuuristuminen sekä kansainvälinen muuttoliike ovat merkittäviä.
- Vahva markkinatalous ohjaa kehitystä ja julkisen sektorin rooli on selvästi aiempaa pienempi. Kunnan tehtävät ovat kaventuneet ja kunnat hoitavat ainoastaan perusasioita kuten perusinfraa. Tämän seurauksena kuntien talous on hyvässä kunnossa. Keski-Suomessa kuntia on vain yksi, joka kattaa koko nykyisen maakunnan alueen. Maakunnat aluetasona ovat poistuneet.
- Talouskriisistä on päästy yli. Euro on vahva maailmanvaluuttana, mutta Kiina ja Intia ovat maailman teknologiset edelläkävijämaat. Maailmantalous kasvaa (+3-5%), mutta Suomen kehitys on jäänyt siitä hieman jälkeen (+1-2%), Keski-Suomi on niukasti positiivisessa kasvussa, kun taas metropolialue on lähempänä globaalia kehitystä ja syrjäseudut ovat kuihtuneet. Asutus, kehitys ja palvelut ovat keskittyneet yhä vahvemmin Jyväskylään.
- Yhteiskunnan polarisoituminen syvenee, arvomaailma koventuu ja individualismi vahvistuu. Asuinalueet myös keskuskaupunkien sisällä ovat erilaistuneet ja polarisoituminen vaikuttaa tässäkin suhteessa. Yksityisiä kouluja on enemmän.
- Uusiutuvan energian uudet muodot (avaruus, aurinko, planktoni) ovat kehittyneet nopeasti ja korvanneet öljyn käyttöä polttoaineena.
- Alueen vahvuustekijöitä ovat: Kyberturvallisuus, koulutus - ja osaamisvienti, pienet ketterät toimijat ICT-alalla, peliteollisuus (erityisesti koulutusalan pelit), ympäristöosaaminen, matkailun saralla laadukkaampia palveluita (keskittyminen 1-2 keskukseen). Metsä- ja metalliteollisuus ovat marginaalisessa osassa tuottaen joitakin korkean teknologian tuotteita. Keski-Suomi on vahvistanut yhteyksiään Kiinaan ja Intiaan. Kaikki toimialat ovat toimivat täysin globaaleilla markkinoilla. Keski-Suomen alue muodostaa yhden kunnan, eikä maakuntia hallinnollisina yksikköinä enää ole.
- Yrittäjyys ja yritteliäisyys ovat niin yksilöiden kuin alueiden menestyksen kannalta välttämättömiä ominaisuuksia, ja jokainen toimii yrittäjänä jollakin tavalla. Työllisyys on parantunut vastikkeellisten tukien ansiosta.
- Vapaa-ajan palveluja käytetään enemmän ja niitä on paljon tarjolla kuten kaupallisia kulttuuripalveluita ja kulttuuritapahtumia. Kaupunkikulttuuri on aktiivista. Yhteisölliseen elämään tarvitaan julkisia tiloja.

Niukkuus ja taloushaasteet

2012 – 2015

Globaali kehitys

- Ympäristöongelmat ja talouskriisit asettavat suuria haasteita kansainväliselle yhteisölle.
- Kansainvälinen yhteistyö hakee suuntaansa. Sisä- ja ulkopoliittiset paineet ovat kovia johtuen talouden ja kehityksen ongelmista.
- Nousevissa talouksissa ja USA:ssa tehdään suuria panostuksia teknologiaan
- Monikansallisten suuryritysten rooli kasvaa niin kehittyneillä kuin kehittyvilläkin markkinoilla.
- Venäjä joutuu avautumaan uudistukseensa.

Suomen kehitys

- ICT kehittyi nopeasti ja Nokia irtisanotut työllistyivät kohtuullisesti erilaisiin ulkomaisomisteisiin palveluihin ja softaan tuottaviin yrityksiin.
- Suomalaiset huippuosaajat hyppäävät nopeasti globaaleihin verkostoihin ja myös ulkomaille.

Teknologia ja verkostoituminen

2016 – 2020

Globaali kehitys

- Yhä useammat yritykset fuusioituvat ja keskittyvät globaaleiksi. Yrityskenttä ja osaamisverkostot ajavat kiihtyvää kehitystä.
- Teknologian kehitys on nopeaa ja sen avulla aletaan löytää ratkaisuja ympäristö- ja luonnonvara-asteisiin.
- Datamäärät ja niiden käsittelykapasiteetti kasvavat erittäin nopeasti. Palvelut ja tuotanto muuttuvat entistä enemmän IP-pohjaisiksi.
- Verkottumista pidetään ratkaisuna ja se syvenee ja laajenee nopeasti. Globaalit raja-aidat madaltuvat.
- EU:n talouslääkkeet purevat ja yhteistyötä viedään eteenpäin. Tämä tapahtuu kuitenkin ilman liittovaltiota.
- Putinin seuraaja alkaa uudistaa Venäjää.

Suomen kehitys

- Uutta suuren teollisen luokan johtotähteä (Nokiaa) ei synny.
- Vanhat päätoimialat kehittyvät eteenpäin vaihtelevalla menestyksellä – osa menestyy hyvin, osa taantuen.
- Julkinen sektori hakee kustannussäästöjä hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
- Helsingin metropoli vahvistuu.

Monimutkaiset globaalit verkostot

2021 – 2025

Globaali kehitys

- Markkinat ja metropolit vetävät voimakkaasti kehitystä. Digitalous on noussut keskeisimmäksi kasvualaksi. Teknologia ja ICT ottavat aina vaan suurempia harppauksia.
- Isot toimijat jylläävät. Tapahtuu keskittymistä ja erikoistumista. Talouset ja yritykset ovat verkottuneita. Pienet hyötyvät avoimuudesta ja kehityksestä.
- Talouskasvu on nopeaa
- Yhteistyötä säännellään vähän, mutta selkeästi. Kansainväliset pelisäännöt on kodifioitu mm. WTO:n ja G20:n kautta.
- Sähkö- ja tietoliikenne riippuvuus on korostunut.
- Venäjän talous on kääntynyt länteen ja yhteiskunta on avautumassa.

Suomen kehitys

- Taloudessa menee kohtuullisesti, mutta kehityksen kärkestä jäädytään yhä kauemmaksi.
- PISA-lapset eivät nosta Suomea nousuun ja maan korkeakoulu laskevat kansainvälisissä vertailuissa.
- Ulkomaiset yritykset hallitsevat ICT-sektoria ja useita keskeisiä aloja myös julkisten palveluiden tuotannossa.
- Suomi vahvasti keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja elintasoerot ovat kasvaneet.
- Venäjän lännentymisen myötä Suomi liittyy Natoon.

Luottamus ja verkostoituminen

Erileistuvan väestön globaali digitalous	
Globalisaatio	Talouden verkottuminen ja erikoistuminen laajenee ja syvenee. Arvoketjut ovat monimutkaisia ja globaaleja. Keskinäisriippuvuus lisääntyy. ICT-ratkaisuilla ja tiedolla ohjataan huippuunsa trimmattuja toimitusketjuja. Kaupankäynti on avointa ja markkinaehtoista. Yksityisen sektorin toimijat ovat kehityksen vetureina. Globaalien yritysten itsesääätely toimii ja yksityinen sektori on aktiivisesti mukana globaaliongelmien ratkomisessa. Tuotanto siirtyy joustavasti sinne, missä se on kokonaistaloudellisesti kannattavinta. Väestöliikkeet ovat suuria (työn, opiskelun, elinympäristön perässä). Liikkuvuudesta johtuen myös pandemiat ylittävät usein valtioiden rajoja. Satoja miljoonia kehittyvien maiden kansalaisia on noussut tuntemattomuudesta ja liittynyt tietoverkkoihin edullisten mobiiliratkaisujen avulla. Yksilökeskeisyys on voimakasta. Ajatukset leviävät ja muuttuvat nopeasti. Kansalaisaktivismi hyödyntää ICT:tä niin hyvässä kuin pahassa. Merkittävimmillä globaaleilla internet-kuuluisuuksilla voi olla jopa 500 miljoonaa seuraajaa Twitter 7.0:ssa. Markkinointitoimijat ja poliitikot kuuntelevat näitä median mielipidejohtajia tarkalla korvalla.
Maailmantalous	Internetitalous on suurin maailmantalouden kasvusektori ja osa-alue (20 % BKT:sta). Maailman BKT kasvaa digitalisoitumisen, jatkuvasti syvenevän globalisaation ja vakaan liiketoimintaympäristön johdosta. Kasvussa ja kehityksessä mennään Itä-Aasia ja Intia kärjessä. Teknologian kehityksen kärki on edelleen USA:ssa innovaatioiden ja dynaamisuuden ansiosta. Myös Kiina ja Etelä-Korea ovat nousseet merkittäviksi teknologiamaiksi. USA:n dollari on edelleen päävaluutta euron lisäksi. Renminbi on nostonut merkitystään reservivaluuttana Kiinan rahoitusmarkkinoiden avautuessa. Raha digitalisoituu ja uusia maksutapoja leviää käyttöön. Rahoitusta on saatavilla.
Kansainväliset suhteet ja geopolitiikka	Globaaleilla yrityksillä on laaja toimintavapaus. Ne ovat merkittäviä toimijoita ja agendan määrittäjiä, ja niillä on legitimeettiä mm. ympäristöagendaan ja vakauden tukemiseen liittyen. Metropolioiden rooli on keskeinen poliittisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti. BRIC-maat sekä keskisuuret taloudet kuten Etelä- Afrikka ja Indonesia jatkavat nousuaan. Isot toimijat jylläävät markkinoilla ja verkostoissa hyväksytysti. Ketterät pienet toimijat pärjäävät isojen vanavedessä. On todella rikkaita ja toisaalta myös verkon ulkopuolelle syrjäytyneitä valtioita. Sääntely asettaa vain välttämättömät miniminormit toiminnalle. Kansainvälisten organisaatioiden rooli pelisääntöjen vahvistajana on tärkeä.

Kansainvälinen yhteistyö

Kohtuullinen saatavuus

Resurssien saatavuus

1

3

2

Luottamus ja verkostoituminen

Erileistuvan väestön globaali digitalous	
EU-yhteistyö	EU:n sisällä pelisäännöt ja kontrolli on viety pidemmälle, mutta unioni on edelleen paremminkin valtioiden liitto, ei liittovaltio. EU on laajentunut: Balkanin maat Serbiaa ja Albaniaa lukuun ottamatta ovat EU:n jäseniä. Myös Turkki kasvavana taloutena on hyväksytty EU:n jäseneksi. Schengen-alue on laajentunut Romaniaan ja Bulgariaan. Talouskriisi on hoidettu ja euro on Iso-Britanniaa lukuun ottamatta EU:n yhteisenä valuuttana. EU:n sisäiset blokit ovat purkautuneet. Unionin sääntelyssä etsitään hyviä käytäntöjä massiivisten direktiivien sijaan. Sisämarkkinat toimivat hyvin ja markkinaehtoisesti. EU:lla on tärkeä rooli energian ja raaka-aineiden turvaamisessa. EU:n ja Venäjän yhteistyö lisääntyy laajasti eri toimialoilla.
Venäjä	Venäjä kehittyä pienin mutta määrätietoisin askelin kohti sopimustyhteiskuntaa. Demokratian ja kansalaisyhteiskunnan kehitys on vahvistunut ja sotilaallinen vastakkainasettelu on liehtynyt. Venäjän ja EU:n välillä on viisumivapaus. Venäjästä on tullut normaalimpi kauppakumppani ja ongelmattomampi sijoittumismaa. Se on rakentava WTO-jäsen, jossa pienryttäjäyys ja innovointi ovat lisääntyneet.
Ympäristö ja ympäristöpolitiikka	Tärkeät globaalit ilmasto- ja ympäristötoimet perustuvat itsesääteilyyn ja toimijakohtaisiin ratkaisuihin. Päästövähennyksiä on saavutettu markkinaehtoisesti teknologisen edistyksen ja yritysten kestäväen kehityksen normien ja standardien kautta. Luonnonvarojen käytöstä on saatu laadittua laajempia yhteisiä normeja. Arktisten alueiden pelisäännöt on sovittu.
Energia, luonnonvarat ja raaka-aineet	Globaalissa mielikuvien maailmassa energian saatavuus ja tuotantokustannukset eivät ole ainoat loppukäyttäjän hintaa ohjaavat tekijät. Trendit muuttuvat nopeammin kuin ennen. Markkinamekanismi pyrkii ohjaamaan tehokkaampaan resurssien käyttöön. Fossiilisen energian ympäristövaikutuksia on pystytty vähentämään merkittävästi. Uusiutuvien energialähteiden käyttö on globaalisti yleistä. Kierrätyksessä on päästy hyviin globaaleihin käytäntöihin. Ydinenergian merkitys globaalissa energiapaletissa on vähentynyt turvallisuus- ja ympäristönäkökohdista johtuen. Hiilen talteenotto- ja varastointiteknologia mahdollistaa kivihiiilen puhtaan ja tehokkaan käytön monissa valtioissa. Kasvinjalostus, GMO:n laaja käyttö, uudet viljelyalueet ja hävikin minimoiminen ovat helpottaneet kasviraavinteiden vähenemisen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamia elintarvikkeiden saatavuusongelmia.

Kansainvälinen yhteistyö

Kohtuullinen saatavuus

Resurssien saatavuus

1

3

2

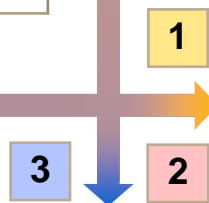
Luottamus ja verkostoituminen

Erilaistuvan väestön globaali digitalous	
Teknologia, osaaminen ja innovaatiot	Uudet innovaatiot pääsevät heti globaalisti esille. Cleantech-tekniikan avulla on ratkaistu niukkuuden haasteita. Tämä koskee muun muassa energiaa ja logistiikkaa sekä jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä. Korkealaatuinen 3D-tulostus on jo levinnyt laajasti ja alkanut muovata arvoketjuja. Teknologiaa integroidaan kaikkialle älyvaatteista älytuotteisiin. Esineiden ja asioiden internet alkaa rakentua osaksi arkipäivää. Digitalisoituminen tukee palveluiden monipuolistumista ja tehostumista. Kyberturvallisuus on keskeinen kilpailukykytekijä. Osaaminen siiloutuu ja erikoistuu. Huippuosaajat löytyvät Piilaaksosta, Shanghaista ja Chennaista. Suomessa on huippuosaamista niche-alueilla. Teknologinen eriarvoistuminen kasvaa valtioiden välillä ja niiden sisällä kansalaisryhmien välillä. Metropolit ovat valtavia teknologian kehityksen kiihdyttäjiä – reuna-alueet kuihtuvat ja jäävät esim. nopeiden nettiyhteyksien ja teknologisten ratkaisujen kehityksestä jälkeen. Toisaalta reuna-alueille pystytään tuomaan tärkeitä palveluita teknologian avulla.
Tietoyhteiskunnan kehitys	Yhteiskunta on yhtä kuin tietoyhteiskunta. Tietoverkossa liikkuvan datan määrä on kasvanut valtavaksi. Kommunikaatio on globalisoitunut, digitalisoitunut ja personoitunut. Tietoverkot ohjaavat ubiikkeja palveluita kuluttajille ja yrityksille. SOME III hallitsee markkinoita ja mielipiteen muodostusta. Pilvipalvelut lisääntyvät. Pilvipalveluihin ja niiden omistajuuteen liittyy keskeistä valtaa. Kansainvälisten ICT-konsernien ja valtioiden intressit lähestyvät toisiaan. Tietoverkkoihin vaikuttaminen ja niillä hyödyn tavoittelu tehdään taitavammin kuin ennen. Kyberrikollisuus ei ole ilkeä vaan huomaamattomia ja tarkoin harkittuja toimenpiteitä. Uusavuttomuus lisääntyy automaatiojärjestelmien yleistymisen myötä. Työn luonne on muuttunut oleellisesti: aika- ja paikkariippuvuus on vähentynyt. Tietotyö on mahdollista globaalisti kaikkialta ja palkan lisäksi myös erilaisista muista motiiveista. Osaamista voi ostaa pilvestä. Haasteet ja uhkat syntyvät erityisesti tiedon välille internetiin ja kyberavaruuteen. Haavoittuvuuksia ja riskejä arvioidaan, mutta aika ajoin riittävän vahvat varautumistoimet jätetään tekemättä kustannussäästöperustein. On jouduttu hyväksymään, että kyberturvallisuutta ei pystytä aukottomasti varmistamaan. Tarvitaankin entistä enemmän erilaisia vaihtoehtoja: kaikki tieto ei voi olla verkossa.
Logistiikka ja infrastruktuurin kehitys	Kaupungistuminen luo paineita logistiikkajärjestelmiin ja johtaa niiden keskittymiseen, jolloin reuna-alueet jäävät vähemmälle huomiolle. Logististen yhtiöiden keskittyminen yhdistettynä teknologian kehitykseen johtaa suuriin kehityshypähdyksiin. Pienillä logistiikan toimijoilla kuten helikoptereilla ja ilmalaivoilla on mahdollisuuksia paikallisesti. Logistiset yhteydet Venäjälle ovat parantuneet. Riippuvuudet ovat kasvaneet ja häiriöt tarttuvat nopeasti ja laajasti maantieteellisten alueiden välillä. Lentoyhteydet toimivat suurimmista keskuksista Helsinkiin ja sitä kautta kansainvälisille kentille vilkkaasti.

Kansainvälinen yhteistyö

Kohtuullinen saatavuus

Resurssien saatavuus

Luottamus ja verkostoituminen

Erileistuvan väestön globaali digitalous	
Suomen kansainvälinen asema	<p>Suomen kansainvälinen vaikutusvalta, sikäli kuin sitä on, perustuu taitavaan toimintaan erikoistuneissa globaaleissa verkostoissa. Suomi on 100 %:n riippuvainen tietoverkoista ja elinkeinoelämän yhteyksistä kansainvälisiin palvelutarjoajiin. Monikansallisilla ulkomaisilla yrityksillä on hallussaan useita Suomen talouden sektoreita. Niiden pääkonttorit ovat ulkomaisissa suurmetropoleissa ja Suomi on niiden toiminnassa vain pienen pieni etäpesäke, jossa ollaan kun voidaan, muttei siksi että siellä täytyisi olla. Suomella on hyvät kauppasuhteet tärkeimpiin kauppakumppaneihin. Suomi on Naton jäsen. Venäläisyrietykset investoivat Suomeen.</p>
Suomen talous	<p>BKT:n kasvu vuosina 2012-2025 on noin 1-2 % vuodessa. Suomen talous on tytäryhtiötalous, jonka tuotantoja palvelut ovat globaalisti verkottuneita. Suomen tilanne on hyvä uusiutuvien ja kriittisten materiaalien suhteen. Suomesta on löytynyt useita merkittäviä luonnonvaroja, muun muassa maametalleja, jotka ovat helposti hyödynnettävissä. Suomen korkean palkka- ja kustannus-tason vuoksi lisää kappaletavaratuotantoa on siirtynyt maan rajojen ulkopuolelle. Kuitenkaan suorittavia teollisia työpaikkoja ja niiden kansantaloudellista merkitystä ei saada korvattua muiden alojen työllä. Edellytykset hyötyä digitalouden kehityksestä ovat olemassa, mutta niitä ovat lähinnä hyödyntäneet PK-sektorin start-upit ja vakiintuneet pienet toimijat. Monasti hyvin käynnistynyt projekti myydään nopeasti ulkomaille. Ulkomaisten softa- ja ICT-palvelutuottajien tuotteita käytetään laajasti tuottavuuden lisäämiseen. Muutamissa suuryrityksissä ja PK-sektorilla on merkittävää niche-osaamista. Tuotteiden markkinointi maailmalle on edelleen työlästä. Ikääntymisen kielteiset taloudelliset vaikutukset ovat voimistuneet. Elinvoimaiset ja koulutetut eläkeläiset eivät ole käytettävissä kotimaisena työvoimareservinä, vaan monet viettävät aikaa tai työskentelevät ulkomailla. Väestö-rakenteen ja huoltosuhteen muutos edellyttää uudenlaisia toimintatapoja ja uutta työvoimaa ulkomailla. Ulkomaisia huippu-osaajia on vaikea houkuttaa maahan, mutta halpatyövoimaa tulee paljon eri puolilta maailmaa palveluammatteihin.</p> <p>Infrastruktuurin kehitys*: Pääsy nopeisiin verkkoihin on taattu kaikille suurissa kasvukeskuksissa ja niiden lähialueilla. Infrastruktuurin kehitys eriarvoistaa alueita kun infrarahat kohdentuvat voimakkaan kasvun keskuksiin. Pääväylät pidetään erittäin hyvässä kunnossa, samoin taajamien tieverkot, mutta harvaanasutuilla alueilla teiden kunto rapistuu. Lentoliikenne on osittain korvattu ilmalaivoilla ja helikoptereilla. Asuminen on vahvasti keskittynyt taajamiin. Joukkoliikenne on yksityistetty.</p> <p>Kansallinen säätely: Kansallinen säätely kapenee yleisesti. Kansallinen säätely perustuu kasvavan metropolialueen tarpeisiin. Maakuntien tai alueiden tarpeita ei huomioida. Vastavoimana on vahva kansalaistoiminta ja kaupunkikulttuuri, jotka saavat mitä erilaisimpia sisältöjä ja muotoja ja vahvistuvat somen ja sähköisten palvelujen kautta.</p>

Kansainvälinen yhteistyö

Kohtuullinen saatavuus

Resurssien saatavuus

*Alleviivatut Keski-Suomen lisäyksiä

1

3

2

Luottamus ja verkostoituminen

Erilaistuvan väestön globaali digitalous	
<p>Suomen teollisuus- ja palvelutuotanto</p>	<p>Suomen korkean palkka- ja kustannustason vuoksi ”kappaletavaran” tuotantoa on siirtynyt maan rajojen ulkopuolelle. Kuitenkaan suorittavia teollisia työpaikkoja ja niiden kansantaloudellista merkitystä ei saada korvattua muiden alojen työllä. Perinteisten, raaka-aineperustaisten alojen tilalle on syntynyt joitakin uusia globaaliin osaamiseen perustuvia kasvualoja. Suomi on arvoketjussa ylempänä ja palvelujen suhteellinen merkitys on kasvanut (syynä väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen nousu). Innovaatiot ovat lisääntyneet ja designia käytetään vahvasti perinteisen teollisuuden uudistamisessa. Suurin osa ICT-palveluista tuotetaan kansainvälisten yritysten voimin. Muutenkin monikansallisilla ulkomaisilla yrityksillä on hallussaan useita talouden sektoreita. Niiden pääkonttorit ovat ulkomaisissa suurmetropoleissa ja Suomi on niiden toiminnassa vain pienenpieni etäpesäke. Paikalliset pienet palvelutuottajat konsolidoituvat suurempien, usein ulkomaisomisteisten yritysten yhteyteen.</p> <p>Biotalouden kehitys: Uusituvan energian kautta nousee uusia biotalouden mahdollisuuksia, joissa yhdistyvät ICT-ala sekä resurssiviisaus. Ulkomainen pääoma osallistuu aktiivisesti Suomen biotalouden uusien palvelumahdollisuuksien hyödyntämiseen.</p> <p>Työn muutos: Työnteon ja oman yritteliäisyyden merkitys toimeentulon lähteenä kasvaa yhteiskunnan turvaverkkojen heikennyttä ja vastikkeettomien tukien poistuttua. Yrittäjyyden ja palkkatyön välinen ero hämärtyy. Myös vapaa-ajalla tehty työ korostuu ihmisten ajankäytössä. Itsensä työllistäminen tapahtuu oman kiinnostuneisuuden kautta. Keikkatyöt lisääntyvät ja ajan sekä paikan merkitys työnteossa vähenee. Samalla tehokkuus lisääntyy. Koulutetut osaajat työskentelevät täysin globaaleilla työmarkkinoilla. Myös vähemmän koulutetut joutuvat muuttamaan työn perässä ja syntyy polarisoituneet työmarkkinat, joilla tuloerot ovat suuret.</p> <p>Yrittäminen: Pienyrittäjyys, kasvuyrittäjyys ja osa-aikayrittäjyys lisääntyvät kaikilla aloilla. Julkisen sektorin työpaikat vähenevät kiihtyvällä nopeudella, jolloin yrittämisen merkitys korostuu. Työn tekemisen tapa on entistä useammin jonkin muotoinen yrittäjyys, jonka kautta elanto hankitaan Yritysten ja tuotteiden elinkaaret ovat vielä lyhyempiä kuin nyt. Yrittäjyys on luonnollinen osa työn tekemistä. Yrittäjyys ja yksityiset palveluntuottajat korvaavat suurimman osan julkista sektoria. Yrittäjyydessä vallalla ovat globaalit suuryritykset ja pienet hub-tyyppiset yritykset. Keskisuuret yritykset ovat harvinaisia. Yrittäjyyden vaatimukset ja kilpailu ovat kasvaneet kv-verkostoissa.</p>

Kansainvälinen yhteistyö

Kohtuullinen saatavuus

Resurssien saatavuus

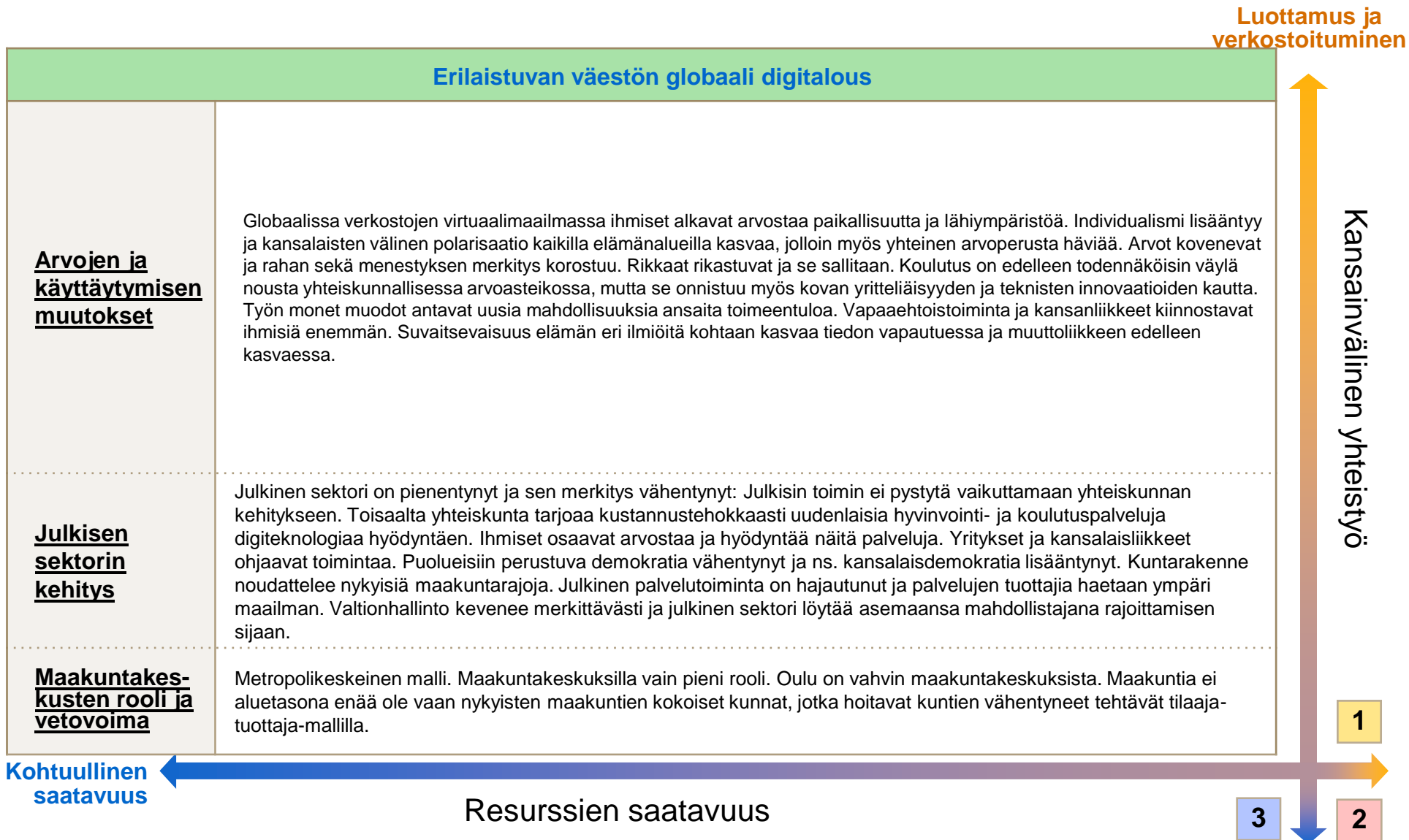
1

3

2

Luottamus ja verkostoituminen

2 RISKIT

- Monikansallisten yhtiöt dominoivat yhteiskunnan palvelutuotantoa ja jyräävät paikallisen tuotannon, osaamista hyväksikäytetään, mutta bisnes luisuu maailmalle, koska osaaminen myydään jalostamattomana ja halvalla, start-upit myydään pieninä nopeiden voittojen toivossa
- Myynti-, markkinointi- ja tuotteistusosaamisen puute -> ei päästä mukaan globaaliin kilpailuun ja kehitykseen
- Patentit, IPR, lakiosaaminen -> isojen firmojen keinoina painostamiseen
- Polarisaatio ja syrjäytymisen aiheuttamat seuraukset, mitä tekevät ne jotka eivät pysty vastaamaan globaaliin kysyntään ja osaamishaasteeseen
- Turvallisuusuhkat (myös fyysinen uhka), koulutuksen yksityistäminen (vrt. Ruotsi nyt), Maakunnan yliopiston ja muiden koulutusinstituutioiden kilpailukyky ja uudistusmiskyky eivät riitä kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa
- Maakunnat ja alueellinen ajattelu häviävät, metropolialue vahva, noin viisi maakuntakeskusta pärjää keskiarvoisesti, muut nolllakasvulla, onko Jyväskylä näiden joukossa?
- Asutus ja toiminnot keskittyvät Jyväskylään
- Vanhat päättää tulevaisuudesta, nuoria ei saada mukaan -> ennakoiti ei onnistu
- Uudistusmiskykyisyyden puute, vanhan haikailu, ei uskalleta erottautua ja tehdä omalla, uudella tavalla, vaan seurataan niitä, jotka nyt menestyvät (lyhytnäköisyys)
- Halpatyövoiman tulo markkinoille aiheuttaa sosiaalisia ristiriitoja

1 MAHDOLLISUUDET

- ICT-palvelut, pienet ja ketterät toimijat, start-upit, t&k-panostukset, peliala (koulutusvienti & ICT yhteen), verkot kuntoon, pienillä toimijoilla on mahdollisuudet myös syrjäseuduilla, mutta eivät pysty kehittämään alueita, sisältö keskeisempää kuin tekniikka
- Kyberturvallisuus, innovaatiovetoinen, tarjontaa globaaleille toimijoille paikataan turvallisuusaukkoja, terävät tarkkailijat
- Koulutusviennin kärkimaakunta, osaamisen ylijäämää pystytään paremmin hyödyntämään, kasvatustieteilijöiden yrittäjyyspotentiaali
- Ympäristöosaaminen, cleantech, vesien tilan seuranta ja puhtaus, pitäisi kääntyä bisnekseen
- Sosiaalinen media luo uusia ja joustavia mahdollisuuksia asukkaiden osallistamiseen ja kansalaisviestintään.
- Ulkomaisen pääoman ja globaalien yritysten saaminen mukaan biotalouden kehittämiseen
- Venäjä-yhteistyön kehittämien voimakkaasti

3 STRATEGISET VAHTOEHDOT

- Myynti ja markkinointi-, IPR- sekä tuotteistusosaamisen kehittäminen
- Eri alojen törmäyttäminen, bisnesosaajat ja sisältöosaajat yhteen, Yrittäjyysyhteisöjen synnyttäminen, osuuskunnat, omaehtoinen kehittäminen (ei julkisen sektorin vetämänä), mahdollistetaan tilat ja tuotekehitys, ”julkinen sektori mahdollistajana”, nuoret mukaan vahvemmin jo nyt, yrittäjyyskasvatus kaikilla koulutusasteilla
- Korkeatasoinen koulutus ja t&k-toimintaan panostuksia
- Alueen identiteetin ja yhteistuumaisuuden vahvistaminen, dynaamisten vaikutusten ymmärtäminen, luopuminen vanhasta, luovan tuhon ymmärrys, asiantuntijavaltaa kehittämiseen poliittisen sijaan, omaehtoista kehittämistä ja tilaa kokeiluille
- Rakenteiden joustavoittaminen: esim. pitkä irtisanomissuojat pois, kontrollon vähentäminen, palveluiden innovatiiviset ratkaisut
- Maakuntien tiiviimpi yhteistyö erityisesti ICT-palveluiden hankintatyössä, Yksityisten palveluiden tukeminen hankinnoilla
- Ennakoiva eri koulutusinstituutioiden, elinkeinoelämän ja hallinnon yhteistyö maakuntatasolla sekä kansallinen ja kansainvälinen verkottuminen osaamisen kehittämisessä.
- Maakunnan kyberturvallisuusalan vahvistaminen
- Nopeat junayhteys Helsinkiin ja sen lentokentälle.
- Kaikille digiosaamista sekä laitehankintojen tukeminen

Vaikutukset Keski-Suomeen ja toimenpiteet (1/2)

Skenaario 4: Eriilaistuvan väestön globaali digitalous	Elinkeinot ja työ sekä osaaminen	Maakunnan vetovoimaisuus yrityksille ja ihmisille (ympäristö, palvelut, kuntarakenne)
Vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> ○ Korkeantason kansainvälistä tarvitaan, yrittäjyys ja yritteliäisyys kaiken menestyksen elinehto ○ Metsä- ja metalliteollisuus ovat hiipuneet ○ Osaaminen polarisoitunut, osa syrjäytyy ○ Tarve houkutella ulkomaisia investointeja ja ulkomaista työvoimaa 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jyväskylä-keskeisyys, 1-2 muuta kuntaa alueella, maaseutu autioutunut, mutta yksittäisiä toimijoita sijoittunut Jyväskylän ulkopuolelle, koska sijainnilla ei ole merkitystä sähköisten palveluiden tuottamisessa ○ Luonto edelleen vetovoimainen matkailun näkökulmasta, mutta KS ei mikään vetonaula, Himos menestyvin keskus, Jyväskylä kongressikeskus, ○ Etäpalvelut jokaisen kotona, vähemmän tarvetta julkisille virastoille ○ Vähemmän liikkumisen tarvetta ○ Verkko ja vilkas kaupunkikulttuuri lisäävät sosiaalisia mahdollisuuksia ○ Monikulttuurisuus katukuvassa selvemmin ○ Monikansallisilla suuryhtiöillä kova neuvotteluvoima palvelussopimusneuvotteluissa. ○ Tarvitaan nopeat liikenne yhteydet pääkaupunkiseudulle sekä huipputasoiset tietoliikenne yhteydet ainakin maakunnan pääkeskuksissa

Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vahva kansainvälinen yliopisto, amk ja yhtenäisempi toinen aste, eri alojen ja asteiden törmäyttäminen, joustavammat tutkinnot <ul style="list-style-type: none"> ▪ Menestysalat. Joihin tarvitaan myös koulutusta: ▪ ICT-palvelut, peliala, yhdistettynä koulutusvientiin, sisällöntuotanto ▪ Kyberturvallisuus & innovaatiot ▪ Kasvatustiede & liiketoimintaosaaminen ▪ Ympäristöosaaminen & liiketoimintaosaaminen ○ Myynti ja markkinointi, IPR, tuoteistusosaaminen pitäisi vahvasti kehittää ○ Eri alojen törmäyttäminen, bisnesosaajat ja sisältöosaajat yhteen, Yrittäjyysyhteisöjen synnyttäminen, osuuskunnat, omaehtoinen kehittäminen (ei julkisen sektorin vetämänä), mahdollistetaan tilat ja tuotekehitys, "julkinen sektori mahdollistajana", nuoret mukaan vahvemmin jo nyt ○ Koulutuksen pitäminen julkisena ja laadukkaana sekä yhtenäisenä, kaikille pakollinen toisen asteen koulutus (pakollinen oppivelvollisuus 18 v) (työllistyminen erityisesti sote- ja turva-alalle), vahva yrittäjyyskasvatus (yritteliäisyyskasvatus varhaiskasvatuksesta alkaen -> myös palkkatyössä yritteliäänä), sosiaalinen yrittäjyys vahvistuu -> syrjäytymiseen voidaan vaikuttaa ○ Ilmaisutaidon kehittäminen kouluissa ○ Kyberturvallisuusalan osaamisen määrätietoinen kasaaminen maailman parhaaksi keskittymäksi 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nopea junayhteys Helsinkiin ja lentokentälle 2 h ○ Etäpalveluiden kattavuus, laajakaista kaikille ○ Sähköisten palveluiden ja kaupan kehittäminen, kansainvälisesti kilpailukykyiset ratkaisut ○ Yksityisten palveluiden tukeminen hankinnoilla ○ Kaikille digiosaamista, laitehankintojen tukeminen ○ Rakennetaan kansallisia ja kansainvälisiä hankintayhteistyöhön liittyviä verkostoja.
---------------------	--	--

Vaikutukset Keski-Suomeen ja toimenpiteet (2/2)

Skenaario 4: Erileistuvan väestön globaali digitalous	Perusrakenne – infrastruktuuri (energia, liikenneinfrastruktuuri, saavutettavuus)	Tulevaisuuden ennakoiminen ja johtaminen (arvojen-, väestön-, aluerakenteen- ja hyvinvoinnin kehitys sekä johtamistarpeet)
Vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kohtalaiset resurssit pitää yllä, toisaalta keskittyminen metropolialueelle, joten ei tarvitse pitää yllä kattavaa tiieverkostoa ○ Energian hinta kohtuullinen, uusiutuvan energian uudet muodot tuovat vaihtoehtoja ○ Joukkoliikenne yksityistetty ○ Pienyriyshubit tarvitsevat kunnollisen infran toimintansa tueksi ○ Tarvitaan erinomaiset nettiyhteydet koko maakunnassa. ○ Tarvitaan erinomaiset liikenneyhteydet metropoliin ja ulkomaille päämarkkinoille. ○ Työtä pystyttävä tekemään myös vapaa-ajan viettoalueilta ja –paikoista sekä kesämökkialueilta. ○ Tarve kansalaisten monipuolisille virtuaalisille kommunikaatioalustoille myös suhteessa yhteiskunnallisiin palveluihin ja politiikkaan. Mukana oltava yksityiset palveluntarjoajat, hallinto ja kansalaiset. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vaatii nopeitemposuutta ja parempaa ennakoitointoimintaa, joka vaikuttaa toimenpiteisiin ○ Vanhasta pitää luopua, ketteryys reagoida nopeasti välttämätöntä ○ Paljon uusia kommunikaatiokanavia ja muotoja käytössä kansalaisilla, elinkeinoelämällä ja hallinnolla – sirpaloitunut viestinnän ja informaation kenttä. ○ Haasteena useiden eri eriytyneiden kansalaisryhmien tavoittaminen ja osallistaminen – toisaalta ihmiset haluavat henkilökohtaisia palveluita ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uusiutuvan energian soveltaminen ○ Uudenlaiset joukkoliikenteen muodot (yhteiset autot yms.) ○ Jatkuva liikenneyhteyksien sekä infran (logistiikka ja tietoliikenne) parantaminen ja lobbaus. Selvä valinta siitä, missä infran parannuksen pääpaino on. ○ Uusien toteuttamismallien etsiminen liikenneyhteyksien ja infran parantamiseen yksityisellä rahoituksella. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tehtäväkierto, uusia ihmisiä johtamaan, nuoria mukaan ○ Ennakoinnin kehittäminen: hyödyt esiin ja vaikka pakolla osaksi kaikkien työtä ○ Käsitys globaaleista arververkoista osaksi johtamista ○ Sosiaalisen median hyödyntäminen vuoropuhelussa ja sen foorumien tarjoaminen kansalaisille. Uusimpien menetelmien ja välineiden hyödyntäminen kehittämisessä ja vuoropuhelussa.